

PROLOOG

Khalid Murat, de leider van de Tsjetsjeense rebellen, zat doodkalm in het middelste voertuig van het konvooi dat door de platgebombardeerde straten van Grozny reed. De gepantserde troepentransportwagens van het type BTR-60BP waren standaard Russisch materieel en daardoor niet te onderscheiden van alle andere konvoeien die door de stad patrouilleerden. De zwaarbewapende mannen van Murat zaten in de twee volgepropte voertuigen die voor en achter Murats wagen reden. Ze waren op weg naar Ziekenhuis Negen, een van de zes of zeven verschillende schuilplaatsen die Murat gebruikte om de Russische troepen die naar hem zochten een paar stappen voor te zijn.

Murat, een man van rond de vijftig met een zwarte baard, had de robuuste houding van een beer en de felle ogen van een echte fanaticus. Al vroeg wist hij dat je alleen met ijzeren vuist leider kon zijn. Hij was erbij toen Dzjochar Doedajev vergeefs het islamitische recht probeerde in te voeren. Hij was getuige van de bloedige strijd die losbarstte toen het allemaal begon, toen de in Tsjetsjenië gestationeerde militaire leiders – buitenlandse bondgenoten van Osama bin Laden – Dagestan binnenvielen en een reeks bomaanslagen pleegden in Moskou en Volgodonsk, waarbij zo'n tweehonderd mensen omkwamen. Toen Tsjetsjeense rebellen ten onrechte de schuld kregen van deze terroristische aanslagen, begonnen de Russen met hun verwoestende bombardementen op Grozny en legden daarbij een groot deel van de stad in puin.

De lucht boven de Tsjetsjeense hoofdstad was vaag, schimmig geworden door de onophoudelijke aanvoer van as en rook en door een oplichtende gloed die zó fel was dat hij haast radioactief leek. Overal tussen de puinhopen in het landschap woedden door olie aangewakkerde branden.

Khalid Murat staarde door de geblindeerde ruit terwijl het konvooi langs een uitgebrand geraamte van een groot en log gebouw

reed; het dakloze binnenste was gevuld met loeiende vlammen. Hij bromde wat, wendde zich tot zijn plaatsvervanger Hassan Arsenov en zei: 'Vroeger was Grozny populair bij verliefde paartjes, die over de brede boulevards slenterden, en zag je moeders hun kinderwagens over de groene pleinen duwen. Het grote ronde plein stond elke avond vol met vrolijke, lachende mensen; vanuit de hele wereld trokken architecten als pelgrims naar de stad om de schitterende gebouwen te bekijken die Grozny ooit tot een van de mooiste steden ter wereld maakten.'

Hij schudde verdrietig zijn hoofd, sloeg zijn strijdmakker vriendschappelijk op zijn knie. 'Allah, Hassan!' riep hij uit. 'Kijk toch eens hoe de Russen alles wat goed en mooi is, hebben vernield!'

Hassan Arsenov knikte. Hij was een grote, energieke man, minstens tien jaar jonger dan Murat, een voormalig biatlonkampioen met de brede schouders en smalle heupen van een geboren atleet. Toen Murat als rebellenleider het initiatief nam, stond hij aan zijn kant. Nu wees hij Murat op de verkoalde resten van een gebouw, rechts van het konvooi. 'Vóór de oorlog,' zei hij ernstig, 'toen Grozny nog een belangrijk centrum was van de olieraffinage, zat daar het Olie Instituut. Mijn vader werkte daar. Nu leveren onze oliebronnen geen winst meer op, maar spugen ze vuur, dat de lucht en ons water vervuult.'

De twee rebellen werden stil van alle platgebombardeerde gebouwen waar ze langsreden, van de lege straten waar alleen nog gedaanten ronddoolden, zowel menselijke als dierlijke, op zoek naar iets eetbaars. Een paar minuten later keken ze elkaar weer aan; de pijn over het leed van hun volk stond in hun ogen. Murat wilde iets zeggen, maar hield op toen ze het onmiskenbare geluid hoorden van kogels die op hun voertuig afketsten. Binnen een fractie van een seconde hadden ze door dat ze werden beschoten door kleine vuurwapens, die te zwak waren om door de zware bepantsering te dringen. Arsenov, als altijd waakzaam, greep naar de autotelefoon.

'Ik geef de lijfwachten in de andere voertuigen het bevel om terug te schieten.'

Murat schudde zijn hoofd. 'Stop, Hassan. Denk na. We dragen Russische legeruniformen en rijden rond in Russische pantservoertuigen. Wie er ook op ons schiet, het is waarschijnlijk eerder een bondgenoot dan een vijand. Dat moeten we uitzoeken voordat er onschuldig bloed aan onze handen kleeft.'

Hij pakte de hoorn van Arsenov af en gaf het konvooi bevel om te stoppen.

'Luitenant Gochijajev,' zei hij in de hoorn, 'ga met je mannen op

verkenning uit. Ik wil weten wie er op ons schiet, maar ik wil niet dat er iemand omkomt.’

Vanuit het voorste voertuig verzamelde Gochijajev zijn mannen en hij gaf hun het bevel zich te verspreiden vanachter de dekking van het bepantserde konvooi. Hij volgde hen door de puinhopen van de straat, zijn schouders opgetrokken tegen de bittere kou. Met nauwkeurige handgebaren liet hij zijn mannen links en rechts van hem samenkomen op de plek waar de schoten vandaan kwamen.

Zijn mannen waren goed getraind; ze verplaatsten zich snel en geruisloos van brok steen naar muurtje naar schroothoop, hurkten dan om zich zo klein mogelijk te maken voor hun belagers. Maar er werd niet meer geschoten. Plotseling voerden ze hun laatste manoeuvre uit, een tangbeweging waarmee ze de vijand met een venijnig spervuur klem konden zetten.

In het middelste voertuig hield Hassan Arsenov de plek in de gaten waar Gochijajev en zijn troepen waren samengekomen en wachtte hij op het geluid van gewerschoten, dat uitbleef. Wél verschenen in de verte het hoofd en de schouders van luitenant Gochijajev. Hij maakte met zijn arm een boogbeweging naar het middelste voertuig om aan te geven dat alles veilig was. Op dit teken schoof Khalid Murat langs Arsenov heen, stapte uit de transportwagen en liep door de bevroren puinhopen resoluut op zijn mannen af.

‘Khalid Murat!’ riep Arsenov geschrokken, terwijl hij achter zijn meerdere aan rende.

Duidelijk onverstoorbaar liep Murat naar een lage, afgebrokkelde stenen muur, de plek waar de schoten vandaan waren gekomen. Hij ving een glimp op van hopen afval; op een ervan lag een wasachtig, spierwit lijk dat al een poos geleden van zijn kleren was beroofd. Zelfs van een afstand was de ontbindingsstank niet te harden. Arsenov liep inmiddels naast hem en trok zijn revolver.

Toen Murat bij het muurtje was aangekomen, stonden zijn mannen links en rechts van hem, hun wapens op scherp. Het waaide hard, de wind jammerde en gierde door de ruïnes. De doffe, metaalgrijze lucht betrok nu nog meer en het begon te sneeuwen. Poedersneeuw bedekte Murats laarzen met een dun laagje en vormde een web in de sprietige wirwar van zijn baard.

‘Luitenant Gochijajev, heb je de aanvallers gevonden?’

‘Jazeker, meneer.’

‘Allah heeft me in alles geleid; ook hierin zal hij me leiden. Laat ze maar aan me zien.’

‘Het is er maar één,’ antwoordde Gochijajev.

‘Maar één?’ riep Arsenov. ‘Wie? Weet hij dat we Tsjetsjenen zijn?’

‘Zijn jullie Tsjetsjenen?’ vroeg een zachte stem. Vanachter het muurtje verscheen het bleke gezicht van een jongetje van amper tien jaar oud. Hij droeg een vuile wollen muts, een tot op de draad versleten trui over een paar dunne katoenen shirts, een opgelapte broek en een paar gebarsten, veel te grote rubberlaarzen, waarschijnlijk ontfutseld aan een lijk. Hoewel nog een kind had hij de ogen van een volwassene, die alles bekeken met een combinatie van behoedzaamheid en wantrouwen. Hij verdedigde de resten van een niet-ontploft Russisch projectiel dat hij ergens had opgescharreld en zou kunnen ruilen voor brood, wellicht het enige dat hem en zijn familie voor de hongerdood behoeftte. In zijn linkerhand hield hij een pistool, zijn rechterarm eindigde bij zijn pols. Murat keek meteen de andere kant op, maar Arsenov bleef staren.

‘Een landmijn,’ zei de jongen hartverscheurend zakelijk. ‘Door het Russische tuig gelegd.’

‘Allah zij geprezen! Een jonge soldaat!’ riep Murat uit, terwijl hij de jongen aankeek met zijn innemende, ontwapenende glimlach. Door die lach voelden zoveel mensen zich tot hem aangetrokken, als spijkers tot een magneet. ‘Kom, kom hier.’ Hij wenkte en stak zijn lege handpalmen in de lucht. ‘Zoals je ziet zijn wij Tsjetsjenen, net als jij.’

‘Als jullie zijn zoals ik,’ zei de jongen, ‘waarom rijden jullie dan in Russische pantserwagens?’

‘Hoe kunnen we ons beter verbergen voor de Russische wolf?’ Murat kneep zijn ogen tot spleetjes, lachte toen hij zag dat de jongen een Gyurza bij zich droeg. ‘Dat is een wapen van de Russische commando’s. Zoveel dapperheid verdient een beloning, of niet?’

Murat hurkte naast de jongen neer en vroeg hoe hij heette. Nadat de jongen had geantwoord, zei hij: ‘Aznor, weet jij wie ik ben? Ik ben Khalid Murat en ook ik wil van het Russische juk worden verlost. Met z’n allen kunnen we dit bereiken, toch?’

‘Het was helemaal niet mijn bedoeling om op Tsjetsjenen te schieten,’ zei Aznor. Met zijn stompje wees hij naar het konvooi. ‘Ik dacht dat het een *zachistka* was.’ Hij doelde op de beestachtige zuiveringsoperaties die de Russische soldaten uitvoerden bij het opsporen van verdachte rebellen. Meer dan twaalfduizend Tsjetsjenen waren tijdens deze *zachistka*’s omgebracht; tweeduizend mensen waren verdwenen, talloze anderen gewond geraakt, gemarteld, verminkt of verkracht. ‘De Russen hebben mijn vader en mijn ooms vermoord. Als jullie Russen waren had ik jullie allemaal afgemaakt.’ Zijn gezicht vertrok van woede en frustratie.

‘Dat geloof ik maar al te graag,’ zei Murat ernstig. Hij zocht in

zijn broekzak naar geld. De jongen moest zijn wapen in zijn broekband steken om het geld in zijn overgebleven hand aan te kunnen nemen. Vooroverbuigend naar de jongen zei Murat op vertrouwelijke fluistertoon: 'Luister goed. Ik weet waar je munitie kunt kopen voor je Gyurza, zodat je goedbewapend bent als er nog eens een zachistka komt.'

'Dank u wel.' Aznors gezicht spleet open in een glimlach.

Khalid Murat fluisterde iets, deed een pas naar achter en woelde door het haar van de jongen. 'Allah zij met je, kleine soldaat, bij alles wat je doet.'

De Tsjetsjeense leider en zijn plaatsvervanger keken hoe de kleine jongen over het puin klom met de onderdelen van het niet-geëxplodeerde projectiel stevig onder zijn arm geklemd. Toen liepen ze terug naar hun wagen. Grommend van walging trok Hassan met een klap het bepantserde portier dicht tegen de buitenwereld, de wereld van Aznor. 'Doet het je niks om een kind zo de dood in te jagen?'

Murat wierp een vluchtige blik op hem. De sneeuw in zijn baard was gesmolten tot trillende druppels, waardoor hij er in de ogen van Arsenov eerder uitzag als een praktiserende imam dan als een militaire leider. 'Ik heb dit kind, dat ervoor moet zorgen dat zijn familie dagelijks te eten en te drinken krijgt, dat als een volwassen man zijn familie moet beschermen – ik heb dit kind hoop gegeven, een bepaald doel. Ik heb hem kortom een bestaansreden gegeven.'

Arsenovs gezicht was stug en bleek geworden; zijn ogen hadden iets onheilspellends. 'Hij zal door Russische kogels aan flarden worden geschoten.'

'Denk je dat echt, Hassan? Denk je dat Aznor stom is of, erger nog, onvoorzichtig?'

'Het is nog maar een kind.'

'Als het zaad is geplant, ontspruiten de loten, zelfs in de meest schrale grond. Dat is altijd zo geweest, Hassan. Het geloof en de moed van één schieten onherroepelijk wortel en breiden zich uit, en voor je het weet is die ene met tien, twintig, honderd, duizend anderen!'

'En ondertussen wordt ons volk uitgemoord, verkracht, mishandeld, uitgehongerd en vastgezet als vee. Het is niet genoeg, Khalid. Lang niet genoeg!'

'Dat jeugdige ongeduld ben je nog niet kwijt, Hassan.' Hij pakte hem bij zijn schouder. 'Dat zou me tenminste niets moeten verbazen, of wel?'

Arsenov, die de blik van medelijden in de ogen van Murat zag, klemde zijn kaken op elkaar en keek de andere kant op. Sneeuwkrullen maakten de rukwinden zichtbaar die als Tsjetsjeense der-

wisjen in een extatische trance door de straten wervelden. Murat zag dit als een teken van het belang van wat hij zojuist had gedaan, van wat hij op het punt stond te zeggen. 'Geloof in Allah,' zei hij op gedempte en tegelijk verheven toon, 'en in die moedige jongen.'

Tien minuten later hield het konvooi halt voor Ziekenhuis Negen. Arsenov keek op zijn horloge. 'Het is bijna tijd,' zei hij. Tegen de standaardveiligheidsregels in zaten ze beiden in hetzelfde voertuig vanwege het uiterst belangrijke telefoontje waar ze op wachtten.

Murat leunde voorover, drukte op een knop waarna de geluidsdichte wand dichtschoof en hen afzonderde van de chauffeur en de vier lijfwachten die voorin zaten. Goed getraind als ze waren, bleven ze recht voor zich uit staren door het kogelvrije glas.

'Zeg eens eerlijk, Khalid, nu voor ons het moment van de waarheid is aangebroken, wat zijn je bedenkingen?'

Murat trok een borstelige wenkbrauw op, een vertoon van onbegrip dat volgens Arsenov tamelijk doorzichtig was. 'Bedenkingen?'

'Wil je niet hebben wat jou toekomt, Khalid, waar wij volgens Allah recht op hebben?'

'Je hebt hooggestemde idealen, beste vriend. Dat weet ik maar al te goed. We hebben regelmatig zij aan zij gevochten... We hebben samen gedood en we hebben ons leven aan elkaar te danken, toch? Maar luister goed. Ik voel de pijn van ons volk. Hun leed vervult me met een woede die ik nauwelijks kan bedwingen. Jij weet dit misschien beter dan wie ook. Maar de geschiedenis toont aan dat men moet oppassen voor hetgeen men het meest begeert. De gevolgen van wat ons nu te wachten staat...'

'Van wat wij zelf hebben voorbereid!'

'Ja ja, van wat wij zelf hebben voorbereid,' zei Khalid Murat. 'Maar we moeten ook aan de gevolgen denken.'

'Die voorzichtigheid,' bracht Arsenov bitter uit. 'Altijd die voorzichtigheid.'

'Beste vriend.' Khalid Murat glimlachte terwijl hij zijn makker bij de schouders pakte. 'Ik wil niet belazerd worden. De roekeloze vijand is het gemakkelijkst uit te schakelen. Jij moet leren van geduld een deugd te maken.'

'Geduld!' briepte Arsenov. 'Die jongen van zonet, die hoefde zeker geen geduld te hebben. Je gaf hem geld, vertelde hoe hij aan munitie kon komen. Je zette hem op tegen de Russen. Elke dag die we afwachten, is weer een dag waarop duizenden jongens zoals hij het risico lopen om te worden vermoord. Niets minder dan de toekomst van Tsjetsjenië staat door ons besluit op het spel.'

Murat drukte zijn duimen in zijn ogen en draaide ze rond. 'Er is nog een andere manier, Hassan. Er is altijd nog een andere manier. We zouden misschien...'

'We hebben geen tijd meer. De aankondiging is gedaan, de datum is vastgesteld. De Sjeik heeft gelijk.'

'De Sjeik, ja.' Khalid Murat schudde zijn hoofd. 'Altijd weer de Sjeik.'

Op dat moment ging de autotelefoon. Khalid Murat keek zijn vertrouwde compagnon vlug aan en schakelde rustig de speaker in. 'Goedendag, Sjeik,' zei hij eerbiedig, 'Hassan en ik zijn beiden gearriveerd. We wachten uw instructies af.'

Hoog boven de straat waar het konvooi stond te wachten, kroop iemand over een plat dak met zijn ellebogen langs een lage reling. In de lengte van die reling stond een Finse Sako TRG-41, een sluipschuttergeweer met grendel, een van de vele die hij zelf had aangepast. Dankzij de uit aluminium en polyurethaan vervaardigde geweerlade was het wapen even licht als dodelijk. De man droeg het camouflage-uniform van het Russische leger, dat niet misstond bij de gladde gelaatstreken van zijn Aziatische uiterlijk. Over zijn uniform droeg hij een lichtgewicht kevlar harnas waaraan een ijzeren lus hing. Zijn rechterhand speelde met een klein dofzwart doosje, niet groter dan een pakje sigaretten. Het was een draadloos apparaatje met twee knoppen. Er hing een stilte om hem heen, een soort aura die mensen afschrikte. Het was alsof hij de stilte beheerste, die kon oproepen, manipuleren en inzetten als een wapen.

In zijn zwarte ogen werd de wereld heel, en de straat en de gebouwen waar hij nu op neerkeek, vormden slechts een decor. Hij telde de Tsjeitsjeense soldaten die uit de voertuigen tevoorschijn kwamen. Het waren er achttien: de chauffeurs zaten nog achter het stuur en in het middelste voertuig zaten minstens vier lijfwachten bij hun meerderen.

Terwijl de rebellen de hoofdingang van het ziekenhuis binnenliepen om die te beveiligen, drukte hij de bovenste knop in van de draadloze afstandsbediening. Ladingen c4 ontploften en de ingang van het ziekenhuis stortte in. De hele straat schudde onder de explosie; de zware voertuigen schommelden op hun extra grote schokbrekers. De rebellen die direct door de ontploffing waren getroffen, vlogen ofwel in stukken uit elkaar of raakten verpletterd onder het gewicht van het instortende puin. Hij wist echter dat minstens een paar rebellen al ver genoeg de hal van het ziekenhuis waren binnengelopen en de explosie hadden overleefd, een factor waar hij in zijn plan rekening mee had gehouden.

Terwijl de eerste ontploffing nog nagalmde en het stof neerdaalde, keek de man naar het draadloze apparaatje in zijn hand en drukte op de onderste knop. De straat voor en achter het konvooi barstte open in een oorverdovende knal; het door granaatscherven doorzeefde beton stortte in.

Terwijl de mannen beneden uit alle macht probeerden greep te krijgen op het bloedbad dat onder hen was aangericht, pakte de moordenaar zijn Sako en richtte die met systematische, kalme precisie. Het wapen was geladen met speciale niet-vernietigende kogels van het kleinste kaliber dat het geweer aankon. Door de infraroodgevoelige zoeker zag hij drie rebellen die de ontploffingen hadden overleefd met een paar kleine verwondingen. Ze renden naar het middelste voertuig, schreeuwden tegen de inzittenden dat ze eruit moesten voordat het voertuig door een volgende springlading zou worden vernietigd. Hij keek toe hoe ze de portieren aan de rechterkant openden en Hassan Arsenov en een bodyguard naar buiten lieten komen. Nu zaten alleen de chauffeur en de drie overige lijfwachten nog in de auto bij Khalid Murat. Toen Arsenov zich omdraaide, richtte hij op zijn hoofd. Door het vizier zag hij de beheerste uitdrukking gepleisterd op Arsenovs gezicht. Toen richtte hij met een soepele, geoefende beweging de loop van zijn geweer op het dijbeen van de Tsjetsjeen. Hij loste een schot: Arsenov greep naar zijn linkerbeen en viel schreeuwend neer. Een van de lijfwachten rende op Arsenov af en sleepte hem naar een veilige plek. De twee anderen bepaalden snel waar het schot vandaan kwam, renden de straat over naar het gebouw, richting het dak waarover de schutter sloop.

Toen er nog drie rebellen verschenen, rennend uit een zij-ingang van het ziekenhuis, liet de moordenaar de Sako zakken. Hij keek toe hoe het voertuig waarin Khalid Murat zat met een schok achteruit stoof. Voor en achter hem hoorde hij de rebellen de trappen op rennen die naar zijn hoge schuttersplekje leidden. Nog steeds zonder haast bevestigde hij punten van titanium en korund aan de hakken van zijn laarzen. Daarna pakte hij een composietkruisboog en schoot een koord in een paal vlak achter het middelste voertuig, waarna hij het touw vastmaakte zodat het strak stond. Schreeuwende mannenstemmen kwamen dichterbij. De rebellen zaten al op de verdieping beneden hem.

Het voertuig stond nu met zijn neus in zijn richting terwijl de chauffeur probeerde de wagen om de enorme brokken beton, graniet en macadam heen te manoeuvreren, die het gevolg waren van de ontploffing. De moordenaar keek naar de zachte glans op de uit twee delen bestaande voorruit. Dat was een van de problemen waar

de Russen nog niet uit waren: kogelvrij glas was zó zwaar dat de voorruit uit twee stukken moest bestaan. De enige zwakke plek van de troepentransportwagen was het metaal daartussen.

Hij greep naar de stevige metalen lus die aan zijn vest zat en klikte zichzelf vast aan de strakke lijn. Op de achtergrond hoorde hij de rebellen de deur intrappen en zo'n dertig meter achter hem het dak opkomen. Toen zij de moordenaar zagen, renden ze al schietend op hem af en vielen daarbij over een struikeldraad. Onmiddellijk daarop werden ze overweldigd door de vuurzee van de explosie van het laatste pakje C4 dat de moordenaar de avond ervoor had geplaatst.

Zonder om te kijken naar het bloedbad achter zich testte de man de lijn en sprong van het dak af. Hij zoefde naar beneden en tilde zijn benen op zodat zijn hakken gericht waren op de scheiding tussen de twee voorruit. Alles hing nu af van de snelheid en de hoek waarmee hij die metalen strip tussen de twee kogelvrije ruiten zou raken. Als hij er maar een beetje naast zat, zou de scheiding het houden en was de kans groot dat hij een been brak.

De kracht van de klap raasde door zijn benen en schokte zijn ruggraat op het moment dat zijn door titanium en korund geharde punten door de scheiding sneden alsof die van blik was. Zonder deze steun zakten de twee ruiten scheef. De huurmoordenaar knalde door de voorruit de auto binnen en nam veel van het glas met zich mee. Een stuk daarvan raakte de chauffeur in zijn nek en sneed zijn hoofd er voor de helft af. De moordenaar draaide zich naar links. De lijfwacht op de voorbank zat onder het bloed van de chauffeur. Hij zocht nog naar zijn geweer toen de moordenaar zijn hoofd al tussen zijn twee sterke handen had genomen en zijn nek omdraaide.

De twee andere lijfwachten in de klapstoelen achter de chauffeur schoten als razenden op de moordenaar, die de lijfwacht met de gebroken nek naar voren duwde zodat diens lichaam alle kogels opving. Vanachter deze geïmproviseerde dekking pakte hij het wapen van de bodyguard en schoot uiterst trefzeker één kogel in het voorhoofd van elke lijfwacht.

Nu was alleen Khalid Murat nog over. De Tsjetsjeense leider – zijn gezicht vertrokken van haat – had het portier opengetrapt en schreeuwde om zijn mannen. De sluipmoordenaar stormde op Murat af en schudde de enorme kerel door elkaar alsof hij een waterat was; Murat zette zijn tanden in het vlees van zijn tegenstander en beet hem bijna een oor af. Kalm, systematisch, bijna met plezier greep de man Murat bij zijn keel en terwijl hij de Tsjetsjeense leider recht in zijn ogen bleef aankijken stak hij zijn duim in het ringvor-

mige kraakbeen van diens strottenhoofd. Onmiddellijk raakte Murats keel gevuld met bloed, dat hem deed stikken en hem van zijn krachten beroofde. Hij zwaaide met zijn armen, beukte met zijn handen op het hoofd en het gezicht van zijn moordenaar. Maar tevergeefs. Murat stikte in zijn eigen bloed. Zijn longen stroomden vol en zijn ademhaling werd onregelmatig, reutelend. Hij braakte bloed en zijn ogen rolden in hun kassen.

Nadat de moordenaar het slappe lichaam had laten vallen klom hij achter het stuur en slingerde het lichaam van de chauffeur naar buiten. Hortend en stotend reed hij weg en trapte op het gaspedaal voordat de overgebleven rebellen nog iets konden uitrichten. Het voertuig schoot naar voren als een renpaard uit zijn hok, hobbelde verder over het puin en het beton en ging in rook op toen het in het gat stortte dat door de explosies in het wegdek was ontstaan.

Onder de grond zette de moordenaar de wagen in een hogere versnelling. Hij racete door de nauwe ruimte van een riool voor stortregen dat door de Russen was verbreed, om het te gebruiken voor ondergrondse aanvallen op bolwerken van rebellen. Telkens als de metalen bumpers tegen de betonnen ronde wanden schraapten, vlogen de vonken ervan af. Maar ondanks alles was hij veilig. Zijn plan was geëindigd zoals het was begonnen: zo precies als een Zwitsers uurwerk.

Na middernacht trokken de zwarte wolken weg en was eindelijk de maan te zien. De door het puin vervuilde atmosfeer gaf er een rode gloed aan. Af en toe werd het zachte maanlicht verstoord door de nog steeds brandende vuren.

Midden op een ijzeren brug stonden twee mannen. Het kabbelende water onder hen weerspiegelde de verkoolde resten van een eindeloze oorlog.

‘De klus is geklaard,’ zei een van hen. ‘Khalid Murat is omgebracht op een manier die een maximaal effect zal hebben.’

‘Ik had niets minder verwacht, Khan,’ zei de ander. ‘Je hebt je reputatie van onfeilbaarheid grotendeels te danken aan de opdrachten die je van mij hebt gekregen.’ Hij was ruim tien centimeter langer dan de huurmoordenaar, had brede schouders en lange benen. Het enige dat zijn uiterlijk ontsierde, was de vreemde glazige, compleet haarloze huid aan de linkerkant van zijn gezicht en nek. Hij had het charisma van de geboren leider, iemand met wie niet te spotten viel. Het was duidelijk dat hij zich op zijn gemak voelde bij de machtigen der aarde, op openbare forums, maar ook in duistere steegjes.

Khan dacht nog steeds terug aan de blik in Murats ogen toen die

zijn laatste adem uitblies. Bij iedereen was die blik weer anders. Hij had geleerd dat er niet één noemer bestond, dat het leven van ieder mens uniek was, en hoewel iedereen zondigde, verschilde de corrosie die deze zonden veroorzaakten van mens tot mens, zoals de structuur van een sneeuwvlok uniek is. Wat viel er in de blik van Murat te lezen? Geen angst. Verbazing wél, woede, zeker, maar er was nog iets wat dieper lag – spijt dat hij zijn levenswerk niet had kunnen afmaken. De analyse van de laatste blik bleef altijd onvoltooid, peinsde Khan. Hij vroeg zich af of er verraad in het spel was geweest. Had Murat geweten wie opdracht had gegeven tot zijn eliminatie?

Hij keek naar Stepan Spalko, die een zware envelop met geld aanreikte.

‘Je beloning,’ zei Spalko. ‘Met een bonus.’

‘Een bonus?’ Door het onderwerp geld was Khans aandacht weer helemaal naar het hier en nu gebracht. ‘Daar was helemaal niet over gesproken.’

Spalko haalde zijn schouders op. Door het rode maanlicht glansden zijn wang en nek als rood vlees. ‘Khalid Murat was je vijftiengste opdracht voor mij. Zie het als een jubileumgeschenk.’

‘Dat is bijzonder gul van u, meneer Spalko.’ Khan stopte de envelop weg zonder naar de inhoud te kijken. Het zou uiterst slecht-gemanierd zijn als hij dat wel deed.

‘Ik heb je gevraagd om mij te tutoyeren. Dat doe ik jou ook.’

‘Dat is iets anders.’

‘Hoezo?’

Khan stond roerloos; de stilte omgaf hem en hoopte zich in hem op, waardoor hij langer, breder leek.

‘Ik ben u geen verklaring verschuldigd.’

‘Kom kom,’ zei Spalko met een vertrouwelijk gebaar. ‘We zijn geen vreemden voor elkaar. We delen de intiemste geheimen.’

Het werd nog stiller. Ergens in de buitenwijken van Grozny werd de nachtelijke hemel verlicht door een explosie. Het geluid van licht geschut bereikte hen als geknetter van een zevenklapper.

Na een lange poos antwoordde Khan. ‘In de jungle heb ik twee cruciale lessen geleerd. Les één, om niemand anders dan alleen mezelf te vertrouwen. Les twee, om de etiketteregels van de beschaving precies na te leven, want je plaats kennen in de wereld is het enige dat tussen jou en de anarchie van de jungle in staat.’

Spalko keek hem indringend aan. De grillige gloed van het vuurgevecht werd weerspiegeld in Khans ogen, waardoor hij er als een wilde uitzag. Spalko stelde hem voor alleen in de jungle, blootgesteld aan ontberingen, ten prooi aan hebzucht en ongecontroleerde

moordlust. De jungle van Zuidoost-Azië was een wereld op zich. Een barbaars, pestilent gebied met zijn eigen wetten. Dat Khan daar niet alleen had kunnen overleven, maar zelfs opbloeiende, was de kern van het mysterie dat hem omgaf, meende Spalko.

‘Ik beschouw onze relatie liever als meer dan louter zakelijk.’

Khan schudde zijn hoofd. ‘De dood heeft een eigen geur. Ik kan hem bij u ruiken.’

‘En ik bij jou.’ Langzaam begon Spalko te glimlachen. ‘Je bent het dus met me eens dat wij iets bijzonders hebben.’

‘Wij hebben zo onze geheimen,’ zei Khan, ‘toch?’

‘Wij vereren de dood; wij begrijpen de kracht ervan.’ Spalko knikte instemmend. ‘Ik heb nog iets voor je.’ Hij haalde een zwarte dossiermap tevoorschijn.

Khan keek even in Spalko’s ogen. Er zat iets neerbuigends in zijn scherpzinnige karakter dat hij onvergeeflijk vond. Maar zoals hij lang geleden had geleerd, glimlachte hij om beledigingen en verborg hij zijn woede achter het ondoordringbare masker van zijn gezicht. Hij had namelijk nóg een les geleerd in de jungle: impulsief handelen als je bloed nog kookte, leidde vaak tot een onherstelbare fout; in de tijd die nodig was om rustig af te koelen, werd elke geslaagde wraakoefening uitgebroed. Hij nam de map aan en maakte het dossier open. Daarin zat een dun cellofaanvelletje met drie korte, in kleine letters getypte alinea’s en een foto van een knap mannengezicht. Onder de foto stond een naam: David Webb. ‘Is dit alles?’

‘Uit vele bronnen verzameld. Het is alle informatie over hem die er is.’ Spalko zei dit zó vlot dat Khan zeker wist dat hij dit antwoord had ingestudeerd.

‘Maar dit is de man?’

Spalko knikte.

‘Daar kan geen twijfel over bestaan?’

‘Geen enkele.’

Te oordelen naar de feller wordende gloed waren de gevechten verhevigd. De vuurregens van het mortiergeschut waren van ver te horen. Boven leek het schijnsel van de maan nog feller rood.

Khan kneep zijn ogen toe en balde zijn rechterhand tot een vuist van haat. ‘Ik kon nergens een spoor van hem vinden. Ik dacht dat hij al dood was.’

‘In zekere zin,’ zei Spalko, ‘is hij dat ook.’

Hij zag Khan over de brug weglopen. Hij stak een sigaret op, zoog de rook diep in zijn longen en blies die met tegenzin weer uit. Toen Khan in de duisternis was verdwenen, pakte Spalko zijn gsm en

draaide een overzees nummer. Nadat werd opgenomen zei hij: 'Het dossier is in zijn bezit. Is alles in orde?'

'Jazeker, meneer.'

'Goed zo. Om middernacht, plaatselijke tijd bij jou, zet je de operatie in gang.'